

Sporen van Boeddhisme

Bespreking van Turning Wheel Media

Nienke Wessel s4598350 | 8 juli 2020

Sinds de negentiende eeuw heeft het boeddhisme een gigantische groei doorgemaakt in het westen. Van de populaire toevlucht tot meditatie om met de drukte van het leven om te gaan tot de Boeddha-beeldjes in de tuin, het is duidelijk dat het westen gefascineerd is door het boeddhisme. De aandacht kwam door migranten die vanuit Azië naar Europa of de VS vertrokken en hun religie meenamen, maar bijvoorbeeld ook door westerse geleerden die naar Azië trokken om meer over deze religie te leren. Zo ontstonden er ook boeddhistische scholen in het westen.

Een van de grote westerse boeddhistische groepen is de *Buddhist Peace Fellowship* (BPF), gebaseerd in het Amerikaanse Californië. Deze groep oefent een vorm van *socially engaged* boeddhisme uit. In deze vorm van boeddhisme is het belangrijk om betrokken te zijn bij de maatschappij en ook actief bij te dragen aan het verbeteren van deze maatschappij. De groep is activistisch, en houdt zich bezig met grote maatschappelijke vraagstukken.

Vroeger bracht de BPF een paar keer per jaar een blad uit, genaamd *Turning Wheel* [1, p.222]. Tegenwoordig wordt er in plaats daarvan een online platform bijgehouden, waarop discussies gevoerd kunnen worden. In dit essay bespreek ik deze groep boeddhisten en een aantal van hun meest recente artikelen. Ik kijk dan vooral naar hoe hun boeddhistische grondslag terugkomt in hun artikelen. Welke sporen van het boeddhisme kunnen wij vinden?

Sociaal geëngageerd boeddhisme

Sociaal geëngageerd boeddhisme is een vorm van vooral westers boeddhisme waarbij er ook een grote aandacht ligt op sociaal engagement [1, p.219]. Men voert actie tegen zaken die naar hun mening niet in lijn zijn met de normen en waarden van de Buddha. Dit kan gaan om ecologie, racisme, feminisme en andere sociale stromingen, maar ook bijvoorbeeld politieke problemen. Acties kunnen bestaan uit bijvoorbeeld boycotts, protesten en geschreven brieven.

Sociaal geëngageerd boeddhisme wordt vaak apart behandeld als het gaat over boeddhisme omdat het een relatief actieve rol speelt in de maatschappij ten opzichte van andere vormen van boeddhisme. Boeddhisme kan namelijk ook beoefend worden door een individu, waar het individu alleen zijn gedachtegang over de wereld verandert,

maar verder niet direct de wereld verandert [1, p.220]. Christopher Queen [1, p.220] heeft gesuggereerd om vier stromingen in het boeddhisme te onderscheiden. In de eerste stroming houdt een boeddhist zich alleen bezig met zijn eigen gedachte en probeert hij mentale impuorheden die ingegeven worden door hebzucht, haat en desillusie te verminderen. In de tweede stroming houdt de boeddhist zich ook bezig met zaken als compassie, blijdschap, en medeleven tonen. Dan wordt er dus al deels gekeken naar hoe de boeddhist interacteert met zijn of haar omgeving. In de derde stroming staat de boeddhist ten dienste van zijn of haar omgeving en draait het dus nog veel meer om de link tussen de boeddhist en de omgeving. De boeddhist wordt geacht actief zijn of haar omgeving te helpen. In de vierde stroming staat de boeddhist ten dienste van de samenleving als breder geheel, en zet deze zich dus ook actief in voor een betere samenleving.

Het sociaal geëngageerd boeddhisme is een vorm van de vierde stroming waarbij er grote nadruk ligt op de band tussen de boeddhist en zijn of haar omgeving.

De Buddhist Peace Fellowship

Een van de meest uitgebreide sociaal geëngageerde boeddhistische groepen is de *Buddhist Peace Fellowship* (BPF). Deze groep is opgericht in 1978 in Hawaï door Robert en Anne Aitken, Nelson Foster en een aantal andere aanhangers van het Zen boeddhisme [1, p.221]. Tegenwoordig werkt de groep vanuit Californië. Aan het begin, voor de komst van het internet, publiceerde de groep met enige regelmaat een nieuwsbrief. Uiteindelijk is deze uitgroeid tot een blad, genaamd *Turning Wheel* dat vier keer per jaar verscheen [1, p.222]. Op bepaald moment is het blad omgezet in *Turning Wheel Media*, een website waarop mensen artikelen kunnen posten en kunnen discussiëren over het activistisch boeddhisme. Ook kunnen er cursussen gevonden worden en is er een pagina met inspirationale quotes.

De naam *Turning Wheel* is gebaseerd op het wiel, een erg belangrijk symbool in het boeddhisme. Het wiel is namelijk zonder begin of einde, en kan vrij van tijd of plek draaien [1, p.37]. De eerste preek van de Buddha aan zijn eerste volgers staat ook bekend als 'Setting in Motion the Wheel of the Dharma'.

Het mediaplatform gebruikt de BPF om intern en extern te communiceren over hun visie en doelen. Op hun website [2] staat daarover het volgende:

- We take care of each other, addressing needs holistically and working generatively with conflict.
- We honor the inherent and dynamic Buddha-nature in all beings, without hierarchy of worth.
- We deeply know and exercise agency, consent, and responsibility in ourselves, our bodies, and our relationships.

- The Dharma is practiced with reverence, grounded in lineage, and can be accessed by all.
- Social movements to heal systemic harm are rooted in fierce compassion. Movements have the depth to embody paradox, while transforming power structures and moving us toward continual awakening.
- Everyone, including and especially those living at the intersections of historic oppressions, is physically, emotionally, and spiritually free to live liberated lives.

We zien hier zowel de activistische kant van de BPF als de boeddhistische kant. Er wordt bijvoorbeeld gesproken over de *dharmā*, welke voor een boeddhist aangeeft hoe deze zich moet gedragen.

In dit werkstuk kijk ik naar de artikelen geplaatst onder de kop ‘Conversations’. Ik bespreek de vier meest recent geplaatste artikelen. Daarbij kijk ik vooral naar hoe het boeddhisme terugkomt in elk van de artikelen.

Artikel één: racisme bij de Amerikaanse politie

Het meest recente artikel [3] van de *Turning Wheel Media* heet *From Justice for George Floyd to Disbanding the Police: Minneapolis Sparks an International Movement* en is geschreven door Nathan Thompson. Het gaat over de recente gebeurtenissen omtrent de dood van George Floyd en de reacties daarop. Hij betreft daarin ook de inheemse bewoners van Amerika, die in Minneapolis al eerder soortgelijke demonstraties uitvoerden. Op 7 juni 2020 kondigde de gemeenteraad van Minneapolis City aan dat de financiering van de politie in de stad werd verminderd naar aanleiding van de protesten. Dat roept de vraag op; hoe is het allemaal zo snel gegaan na de dood van George Floyd?

De auteur beargumenteert echter dat het helemaal niet zo snel is gegaan en dat het iets is wat al veel langer speelt. Om het belang van verder terug te kijken duidelijk te maken haalt hij het volgende citaat aan:

“As expressed in Buddha’s second noble truth, there are underlying causes and conditions of chaos and homelessness in all their variations. It is not by chance . . . If we study the patterns and conditions of pervasive homelessness, we can predict the moment of the next economic upheaval, whether it’s war, famine, climate imbalance, annihilation of a tribe, or other kinds of disaster. Those without resources become refugees. Over and over, impending displacements are ignored until the crisis becomes unbearable.”

Dit citaat komt uit een handleiding van Zenju Earthlyn Manuel, een Zen boeddhistische priesteres. Het citaat haalt de tweede nobele wijsheid van de Buddha aan, welke het volgende zegt: lijden wordt veroorzaakt door begeerte/verlangen [1, p.43]. In het artikel legt hij verder niet uit hoe verlangen of begeerte een rol spelen hier, maar men kan speculeren dat dit te maken heeft met een verlangen naar macht bij de politieagenten in kwestie.

Verder wordt er in het artikel niet gesproken over het boeddhisme. Het blijft bij dit citaat. Interessant is ook om te kijken naar in hoeverre het boeddhisme aanmoedigt tot een strijd tegen racisme. Er is bijvoorbeeld geen klassieke tekst die daartoe aanspoort [1, p.265]. Wel is het zo dat een belangrijk onderdeel van het boeddhisme is dat andere levende wezens geen pijn wordt gedaan [1, virtue of non-violence, p. 241]. Wat de politie deed met George Floyd kan natuurlijk geclassificeerd worden als een schending van dat principe. Daarbij moet wel opgemerkt worden dat het een schending is door de agenten, die zeer waarschijnlijk geen boeddhisten zijn. Een boeddhist zoals schrijver Thompson projecteert dan boeddhistische normen en waarden op niet-boeddhisten.

Het is in elk geval een interessant artikel omdat het lesboek aangeeft dat racisme tot dan toe (de geraadpleegde druk van het boek is verschenen in 2010) eigenlijk bijna geen rol speelde bij westerse boeddhisten [1, p.265].

Artikel twee: de positie van de Wet'suwet'en in 'canada'

Het volgende artikel [4] komt uit maart 2020 en gaat over de positie van een groep inheemse inwoners in Canada. Het artikel, genaamd *Liberation Requires Decolonization: A Buddhist Statement of Solidarity with Wet'suwet'en Land Protectors*, neemt een hard standpunt in tegen kolonialisme in het algemeen en in het bijzonder het kolonialisme zoals dat plaatsvindt door de Canadese overheid. Het begint met een situatieschets van het probleem en gaat daarna door met hoe het boeddhisme zich keert tegen kolonialisme. Hij beargumenteert dat koloniaal geweld een schending is van de vijf ethische basisprincipes/precepts van het boeddhisme. Deze zijn als volgt:

1. Doe geen pijn
2. Neem niet wat niet van jou is
3. Doe geen seksueel immorele dingen
4. Spreek geen onwaarheden
5. Neem geen bedwelmende middelen

(vrij vertaald van [1, p. 237]). In het artikel is het laatste precept geïnterpreteerd als 'proceed clearly, do not cloud the mind; embody the mind of clarity'. Hier is het nemen van bedwelmende middelen dus wat filosofischer opgevat, waarvan de auteur aangeeft dat het een bewuste keuze is om dat zo te doen. Hij zegt dat kolonisten schuldig zijn aan het breken van elk van deze precepten, de laatste bijvoorbeeld doordat ze hun geest laten vertroebelen door racistische denkbeelden die nergens op gebaseerd zijn.

Het artikel eindigt met dat het de taak van de BPF is om zich hard te maken voor de Wet'suwet'en en geeft een aantal tips en aanbevelingen om dit te doen.

Interessant is dat de schrijver ook weigert de overheid van en het land Canada te erkennen als staat. Dit uit zich door het woord met een kleine letter te schrijven

en tussen aanhalingstekens te plaatsen. In een voetnoot wordt uitgelegd waarom. In het boek heb ik niks kunnen vinden over hoe boeddhisten staan ten opzichte van landgrenzen en het erkennen van staten. Ik vermoed dan ook dat de weigering tot erkenning hier volgt uit de verachting van kolonialisme en niet zozeer zelf gegrond is in het boeddhisme. Ik kan echter natuurlijk niet in het hoofd van de schrijver kijken.

Op dit punt na is het boeddhisme wel duidelijk aanwezig in deze tekst, en wordt er ook duidelijk gerefereerd aan het boeddhisme. Wel zien we dat het hier, net zoals in het vorige artikel, draait om hoe andere mensen zich niet aan de precepten van de buddha houden, en niet zozeer om hoe iemand zelf de weg naar Nirvana moet bewandelen.

Artikel drie: radical social theory

Het derde artikel [5] gaat over hoe de brug gevormd kan worden tussen de focus op de individuele verlichting die het boeddhisme claimt te brengen en het sociaal geëngageerde socialisme. De auteur vertelt zijn eigen persoonlijk verhaal. In tegenstelling tot de eerdere twee artikelen gaat het hier dus niet om een bepaald sociaal probleem, maar om hoe boeddhisme in zijn algemeenheid verbonden is met sociaal engagement. In zijn optiek bieden het boeddhisme en meditatie een alternatief voor de burn-outs en teleurstelling die veel activisten ervaren wanneer hun doelen niet bereikt worden. Het boeddhisme leert immers dat het lijden een onderdeel is van het bestaan [1, p.43], en er zal altijd lijden blijven. Dit idee zou het activisme draaglijker moeten maken ook wanneer het tegen zit.

Hij gaat daarna verder met het uitleggen van de verbanden tussen marxisme en boeddhisme. Volgens hem bestaat dit uit drie onderdelen (vrij vertaald uit het artikel):

- Beiden zijn universele perspectieven die proberen het menselijk lijden te verminderen en de ontwikkeling van de betere aspecten van de mens te faciliteren, opdat alle mensen kunnen bloeien.
- Beiden bieden een verklaring voor het lijden van mensen en bieden een weg om dit lijden op te lossen
- Beiden leggen nadruk op de verbindingen tussen menselijke wezens; ze baseren zich beiden op het idee dat het bloeien van een individueel niet kan gebeuren in isolatie van een bredere sociale transformatie die betrekking heeft op alle menselijke wezens.

Het wordt niet expliciet in het artikel genoemd, maar zoals eerder gezegd wordt in het boeddhisme als verklaring voor het lijden van de mens het verlangen/de begeerte genoemd. De oplossing voor het lijden is iets moeilijker in weinig woorden samen te vatten, maar draait vooral om begrip van de wereld en een goede houding richting de wereld [1, p. 51]. Zo zijn onder andere niet liegen, vrij zijn van verlangens, en geen pijn

doen onderdeel van *The Noble Eightfold Path* naar een lijdensloos bestaan. Dat is gelijk een groot verschil met het marxisme, wat ook door de auteur wordt genoemd. Het marxisme zoekt de oplossing namelijk in de economische hoek, terwijl het boeddhisme stelt dat individuen hun relatie met hun ervaringen moeten veranderen.

De auteur beargumenteert daarna dat beide benaderingen hun eigen sterktes en zwaktes hebben. Waar boeddhisme ons veel kan leren over de uitkijk op het leven en het menselijk bestaan, houdt het niet voldoende rekening met hoe sociale structuren en economische condities beïnvloeden hoe we ons voelen en gedragen.

Uit deze reflecties komen uiteindelijk aanbevelingen naar voren die volgens de schrijver belangrijk zijn voor het geëngageerd boeddhisme, omdat boeddhisme (en marxisme) *an sich* bepaalde essentiële inzichten mist. Hij geeft de volgende aanbevelingen:

- Hoewel alle soorten van sociaal geëngageerde bezigheden waarde hebben, moet de aandacht liggen op sociale en politieke bewegingen die systematische en structurele problemen tackelen.
- Er moeten *sangha's* ontwikkeld worden die in hun activiteiten en processen bijdragen aan het bloeien van mensen en de gezamenlijke bevrijding.
- Men moet weg van het traditionele model van een *sangha* waarin er een sterke hiërarchie is tussen leraar en leerling. Dan is er sprake van een democratische *sangha*, waarin iedereen van elkaar kan leren.

Van oudsher zijn *sangha's* spirituele gemeenschappen waar het boeddhisme uitgeoefend wordt. Origineel werden *sangha's* als fysieke plekken maar een deel van de tijd gebruikt, alleen in het regenseizoen [1, p.61], maar later bleven steeds meer monniken ook langere tijd in de *sangha* wonen en werd het een soort klooster. In een typische *sangha* wonen tegenwoordig zowel leken (die wel een boeddhistische denkbeeld hebben maar niet hun leven wijden aan het boeddhisme) als monniken [1, p.61]. Om dit samenleven goed te laten verlopen waren er regels of wetten waaraan de bewoners moesten voldoen. Deze staan opgeschreven in wat we de *Vinaya* literatuur noemen [1, p.62].

De schrijver van dit artikel roept op om weg te stappen van de hiërarchische structuur die vaak aanwezig is in een *sangha*. Hij geeft zelf aan dat hij goede ervaringen heeft met zijn eigen boeddhistische groep die op deze manier leeft.

Het artikel gaat daarna verder met implicaties van het boeddhisme voor de praktijk van radicaal, politiek socialisme. Als eerste, wordt beargumenteerd, kunnen de inzichten van de Buddha in de mens helpen om de beperkingen van wat er bereikt kan worden te herkennen. Daarnaast kan de groei van liefhebbende sympathie en medeleven helpen om het actievoeren langer vol te houden. Tot slot vermindert de boeddhistische mindset de neiging om onderdrukkende relaties binnen organisaties op te zetten.

Duidelijk is dat dit artikel de grootste link tussen boeddhisme en activisme heeft van de tot nu toe gelezen artikelen. Waar het in het eerste artikel maar op één punt over het boeddhisme ging, is de link hier door het hele stuk verweven. Dit artikel is ook meer filosofisch, in dat het in zijn algemeenheid verbanden probeert te leggen die niet verbonden zijn aan een enkel activistisch doel.

Artikel vier: Love and Liferforce

Het laatste artikel wat ik hier wil bespreken is van een Iraanse vrouw Tala Khanmalek: *June Jordan's Love and Liferforce: Dharma for my Iranian Homeland* [6]. In het artikel bespreekt ze hoe het boeddhisme haar heeft geholpen in het omgaan met de angst waarin ze leeft in haar land door de dreiging van oorlog. Ze vertelt haar persoonlijke verhaal, en dat het boeddhisme haar heeft geholpen om het lijden waar ze last van heeft te dragen. In het bijzonder haalt ze het begin van 2020 aan, toen de relaties tussen de VS en Iran escaleerden. Toen heeft ze weer teruggedacht aan de lessen van het boeddhisme. Uiteindelijk heeft dit haar aangezet tot het schrijven van een speech, die onderin het artikel is toegevoegd. Ze zegt dat ze zich realiseerde dat het vertellen van de waarheid een 'incantory' effect heeft, en dat ze daarom haar speech wilde opzetten.

We zien in dit artikel het boeddhisme op twee manieren terug. Allereerst gaat het over hoe haar gezichtspunt op lijden haar lijden draaglijker maakt. Ten tweede gaat het over hoe het spreken van de waarheid, iets wat in het boeddhisme als erg belangrijk wordt ervaren en, zoals eerder genoemd, onderdeel is van de precepten van de Boeddha, haar heeft aangezet om een speech te schrijven. In de speech zelf wordt er overigens niet gesproken over het boeddhisme.

Uniek (ten opzichte van de andere drie artikelen) aan dit artikel is dat de schrijfster het boeddhisme helemaal op zichzelf betreft, en bijvoorbeeld niet kijkt naar hoe andere mensen er goed aan zouden doen om meer in lijn met de adviezen van de Boeddha te handelen. In de eerder gelezen artikelen zagen we namelijk vooral dat mensen of groepen mensen werd aangerekend dat ze handelen tegen de precepten van de Boeddha in. In dit artikel gaat het echter om wat het boeddhisme voor haarzelf betekent en betekend heeft, en hoe zij erdoor naar de wereld kijkt.

Conclusie

In de gelezen artikelen zien we een grote verscheidenheid aan de verhouding tussen het boeddhisme en het activisme. In het eerste artikel draait het vooral om het activisme, terwijl het derde artikel grote aandacht besteedt aan het boeddhisme *an sich*. Ook is er een verschil in of het boeddhisme op de schrijver zelf betrokken wordt of dat het ook gaat over in hoeverre andere mensen handelen naar de geest van het boeddhisme. In elk geval zien we hier dat de artikelen geplaatst op *Turning Wheel Media* een interessante bron van gedachtenvoer vormen.

Referenties

- [1] C. S. Prebish and D. Keown, *Introducing Buddhism*. Routledge, 2010.
- [2] Buddhist Peace Fellowship, “Purpose & vision,” gelezen juli 2020, <http://www.buddhistpeacefellowship.org/purpose-and-vision/>.
- [3] N. G. Thompson, “From justice for george floyd to disbanding the police: Minneapolis sparks an international movement,” gepubliceerd 9 juni 2020, gelezen juli 2020, <http://www.buddhistpeacefellowship.org/from-justice-for-george-floyd-to-disbanding-the-police-minneapolis-sparks-an-international-movement>.
- [4] J. Goldberg, “Liberation requires decolonization: A buddhist statement of solidarity with wet’suwet’en land protectors,” gepubliceerd 5 maart 2020, gelezen juli 2020, <http://www.buddhistpeacefellowship.org/liberation-requires-decolonization-a-buddhist-statement-of-solidarity-with-wetsuweten-land-protectors>.
- [5] M. Slott, “Engaged buddhists need radical social theory,” gepubliceerd 12 februari 2020, gelezen juli 2020, <http://www.buddhistpeacefellowship.org/engaged-buddhists-need-radical-social-theory/>.
- [6] T. Khanmalek, “June jordan’s love and lifeforce: Dharma for my iranian homeland,” gepubliceerd 13 januari 2020, gelezen juli 2020, <http://www.buddhistpeacefellowship.org/love-lifeforce-iran/>.